

azon tul homonnai, ujhelyi járás pedig soha se volt, de terebesi.

Most azonban már nem létezik e kettős felosztás — járásokra és kerületekre — de van egyszerűen 9 járás. 1) szerencsi, 2) tokaji, 3) ujhelyi, 4) bodrogközi, 5) gálszécsi, 6) nagymihályi, 7) homonnai, 8) varannói, 9) sztrapkói.

Látjuk tehát mint vette Környei János tanfelügyelő ur tekintetbe a legújabb politikai változásokat!

12) Nem „reál“ — de minta-tanoda volt. — Legújabb ez is megszüntetett.

13) Ugy hangzik, mintha egész Zemplénben egyedül Tohaj volna vasut mellett: holott e részben nincs panaszunk, mert megyénket éjszaktól dél felé fektetett kettős kereszt alakjában szelik át a vasutak.

14) Ennek valótlanságát kifejtettük a 10. pontban.

15) és 16) A 4. pontban megrótt állításának itt maga mond ellene. „Sikság“ helyes, de nem „völgy.“

17) Mit akar e zár-jelbe helyezett két szó a megye földrajzi leírásának végén, pedig betűről betűre így van „hazugság könyve“ — azt megvalljuk, nem vagyunk képesek kitálatni. — Valjon a képezdei tanár urak meg tudják fejteni tanítványaiknak? ...

Valjon nem akadna minden megyében csak egy ember, a ki a közokt. miniszteriumnak megtenné azon szívességet, hogy az ily 20—25 soros leírását megyéjének kiigazgatná, vagy át is dolgozná???

M. E.

Tarka észrevételek.

Varannó, okt. végén 1872.

Ha az ó görög és latin bölcsök irodalmilag remek műveit figyelmes átolvasásra méltatjuk, a bölcselkedő ész számos oly axiomáira akadunk, melyek a művelt 19-ik század új állam- és családéletének illő zsinórmértékül szolgálhatnak. Valamint ok, ugy mi is azt állítjuk és tartjuk, hogy a munkásság megérdemli méltó díját. Avagy nem tiszteljük-e a jó és becsületes embereket? a törvény pedig bünteti a rosszakat. S épen ezen oknál fogva szükséges a törvény az állami és családi életben, hogy az emberek jogai általa észszerűleg meghatározatván, kiki tudja mit szabad és mit nem szabad cselekednie? és mily büntetés fenyegeti eme vagy ama törvény áthágóját.

Igen bölcsen cselekedett a halhatatlan Eötvös, midőn a törvénytudomány közéletbe vágó főbb alapjait taníttatni a népiskolákban is elrendelvé törvénynyé emelt javaslatát. Az emberi farsadalom az által éri el célját, ha a polgárok engedelmesek a törvények iránt. Vajha tehát minden tanító főgondjai közé sorolná azt is, hogy az egyszerű mezei la-

alig domborit ki figyelemreméltót, maga a természet is komor. ködös vonásaival contemplatív hangulatba ejt. Ilyenkor tréfálni merénylet volna az elmélyedő lélek szent komolysága ellen, mely a mai napon különösen fátorgat minden hivalkodásra, s egy-egy fájó mély sóhaj kíséretében fölkeresi a mohos sírhalmokat, alászáll az enyészett hónapba, s átöleli szellemkarjaival azokat, akiket szeretett, s visszahozza a jelenbe tüntér hajóján a kegyetlen megemlékezésnek.

Halottak napja van.

A szegény árva, ki minden horgonyától megfosztva, az önző és hideg emberek kimért irgalmaságát koldulni kénytelen; az apa és anya, kiknek életfájáról talán az egyetlen bimbót is lesóprá az enyészett szele; a bánatos özvegy, testvér, barát, szerető, kiktől egy hosszú élet örömeit rabolta el a sir, közösen fölkeresik a korhadt kereszteteket, ráborulnak a hideg hantokra, virágokkal hintik be, s a kimondhatlan fájdalom könyvével igyekeznek leróni szívüknek örök tartozását.

„Hull a levél... a tarlott őszi tájak
Szébb napjainkra nézni intenek;
Szeretetlen kik vélünk egy valának:
Feledjük-e midőn már nincsenek?!
Jertek, jertek! a hulló lomb közepett
Üljük meg a bus emlék-ünnepet!!

Ugy elmerül szívünk a földiekben...!
Hű lenni a méltó búhoz nem ért;
Oh a fátorgat mi könnyen hátra lebben,
Melyet kötének az elvesztettekért!
Hogy sirjokon mécs, szemünkben köny ég:
Legyen ez a nap az övék... övék...!

kosok gyermekeinek keblébe a többi tudományokkal a főbb hazai törvények ismeretét és az azok iránti köteles tiszteletet is betáplálna, — ez nem kis horderejű lendületet nyújtana a még gyenge lábán álló népnevelésünknek, mely felől gyakran hallhatók jajkiáltó panaszok a lapok útján.

E becses lapok 40-ik számában is a „harangodi levelek“ sorai közt olvastam eféle méltó jermiadát, melyre azonban a t. szerkesztőség engedelmével pár tarka észrevételt vagyunk kénytelenek tenni az igazság érdekében.

Ugyanis ami a népnevelés szent érdekét illeti mi is azt mondjuk Macauley-vel: „Rövidlátó ember barát az ki a népek szabadságot adni siet. mely őt mindenhatóvá teszi, de nem siet adni neki a nítást, értelmességet, mi nélkül a szabadság és jogok csak szerencsétlenségé válnak, mind ennek, mind az államnak“. Ha tehát korunk józanirányu haladó szellemével párhuzamban akarunk állani, a népet kell nevelnünk, oktatnunk korszerűleg értelmesebben. E célra jó szolgálatot tehetnek a felekezeti és a közös iskolák egyaránt. De ha tekintetbe vesszük azon keserves panaszokat és surlódásokat, melyek a közös, és a felekezeti iskolák pártolói közt többhelyt előfordultak, habozás nélkül adhatjuk azon vallomást, miszerint a 60-iki iskolai törvények kértelmű határozatlanságuk miatt nem mindenütt eszközlik az óhajtott jó sükert és eredményt.

A „harangodi levelek“ t. írója azonban, mint soraiból kivettém, azon véleményben van, miszerint kevés pénz fordítatik a népnevelésre s azért mondja: „fordítassék felekezeti különbség nélkül e célra a fundus instructus jövedelme s akkor lesz virágzó népnevelésünk.“ Egyelőre itt megjegyzem, miszerint t. cikkirő ur a „fundus instructus“ alatt bizonyosan a „fundus religionis“-t és a „fundus studiorum“-ot értette legyen, csak hogy nem akarta vagy talán nem tudta megnevezni azt valódi nevén. Ha igen, ugy tiszteletteljesen meg kell vallanunk, miszerint a fundus e két különböző neméről igen téves fogalmat táplál, mert a fundus religionisnak legnagyobb része kezdetül fogva iskolai célokra szenteltek, a másik részről pedig a kegyuraság alatt nem lévő templomok, lelkészek és paplakok tartatnak fenn s a fundus kizárólag a katolikusok jogos tulajdona; mert a magyarországi vallásalap eredetét II. Ferdinánd azon intézkedésének köszöni, mely szerint, midőn az 1647. VI t. cikk kilenczven kath. templomnak a protestánsok részére való átadását elrendelte azon kath. lelkészek részére, kik e templomok átadása által jövedelmektől estek, segélyzetül örök alapítvány gyanánt a k. kincstárból évi 6000 ftot rendelt. Utóbb 1733-ban III. Károly a kath. egyház némely szükségleteinek fűződésére egyházi főpénztart állított fel s azt évi 16000 ftal látta el. De a vallásalap tulajdonképeni alapítója II. József, ki az általa felosztott szerzetes rendek és valiasi társulatok javait 1786-ban a nevezett alaphoz csatolta. Ennek új jövedelmi forrást nyújtott meg a püspökségek szabályozása. I. Ferencz 1803-ban az esztergomi érsek jövedelmét 150,000, a kalocsai érseket 60,000, a többi püspököt 40,000 ftban szabályozván, elrendelte, hogy jövedelmeik azon részét, mely a hivatalos összeírás szerint a megállapított congruát meghaladja, a „regulatorum episcopatum fundus“-ba szolgáltatassák. Ezen beszolgáltatások azonban 1848 óta az urbéri ség eltörése folytán elmaradtak. 1856-ban pedig a magy. kath. főpapság az urbéri kárpótlásból királyi és pápai jóváhagyással 2,554,000 p ftot tett le pönöveldek fűntartására, mely összeg a vallásalaphoz csatolatott. Végre a concordatum létrejöttétől napjainkig az érsekségek, püspökségek, birtokos apatások és prépostságok jövedelmei az üresedés tartama alatt (intercalaris jövedelmek) a „fundus religionis“-ba folynak. Ennyit tájékozásul a vallásalap eredetéről.

A „fundus studiorum“ pedig, mely kizárólag nevelési célra fordítatik, Maria Teresia királynéknak köszöni létét. Ez ugyanis, midőn a jezsuiták kollegiumait Magyarországon is fölőzlatta 1780. márcz. 25-én két oklevelel. az ingó és ingatlan vagyonát az iskolák örök javadalmává rendelte s a m. kir. helytartó tanács keblében alkotott tanulmányi bizottmány, illetőleg a helytartó tanács felügyelete alá helyezte. Ezen alap javainak állományában mind-azáltal idő folytán pótdadományozás, csere és adásvésvés által tetemes változások történtek. — Téved tehát cikkirő ur, midőn az általa ugynevezett „fundus instructus“ felől e becses lapok hasábjain leirt véleményét közhírré teszi. Ki se gondolja azonban, mintha mi felekezeti szűkkeblűségben szevednénk, csak igazságosak akarunk lenni s mindenkinek jogát s végakarátát, tiszteletben tartani, a halhatatlan Horvath Máriát épugy mint egy Szelephényét. Ha communismust akarunk a fundus-okra nézve ám legyen; szerintem minden keresztény felekezet üdvös lehet működésében, ubique est salus, de akkor minden felekezet birtoka commassáltassék s legyünk mindenben egyenlők, legyen egy felekezet nélküli vallásalap, studiorum fundus, sat, legyenek iskoláink mind közösek, de minden kivétel nélkül ám, s szerintem csak így fog megszűnni a felekezeti szűkkeblűségből eredő ellenszenv gyakori hydrafeje grassálni, s lekaszálni a szép egyetértést, mely nélkül minden szent cél hiu ábránd s álompénz, melyet hiába szoritunk markunkba. De azt mondani, hogy ami a tied az

az enyém is, s ami az enyém az már nem a tied, ez a tulajdonjog szentségére iszonyu arczúlcspás.

Neveljük tehát népünket egyetértőleg a hasznos tudományokban sine ira et studio s külföldi figyelem fordítassék arra, miszerint a nép a törvénytudományban is kellőleg oktattassék. De ha óhajtuk a valódi civilizációt, kell, hogy a törvények állandó őrei legyenek az igazság és szabadságnak. Csak azon államban jó élni, melyben a törvények hatalmasabbak, mint az emberek. De itt megjegyezzük, miszerint jótörvények korlátlan hatalom alatt nem állhatnak jó eredményü érvényben. Az emberek közt egynek sincs joga kényszeri hatalommal uralkodni mások fölött, kiki szabad legyen s azon természeti jogot, mely szerint önmagának s embertársának javát illő módon előmozdítsa; szabadon élvezhesse. Törvény, igazság és szabadság jöjjen el már egyszer a te szent országod! De ezen forró óhaj csak úgy fog teljesedése menni, ha a korszerű erkölcsi alapra fektetett népnevelés csakugyan létesül; hanem fájdalom! Horácz-ként: „multa potentibus de sunt multa“.

Soltész Ágost.

Szüreti tudósítások.

(Veszprém, Arad, Ung, és Zalamegyékből).

A szüreten túl vagyunk. Hatóságilag (közgazgatási szolgabíránk intézkedése folytán) szeptember 25-éig tiltva volt a szüret megkezdése (nem kelene megengedni a szüretet — értlem az általános — okt. 14-keig) s a határidő eljöttével általános megkezdtek azt mindenfelé, sőt ezt előzőleg csaknem ostromkérvényekkel zaklatták a községek a közigazg. szolgabírói hivatalát a szüretnek a kijelölt határidőnél előbb kezdeteseért, engedély-nyerhetőségért felhozván okul a szülő rohadását, napról napra vesztését, s a fehozott ok nem is volt költött. Virágzásakor a szülőnek bő szüretet vártunk, de virágzás után azonnal észrevettük a csalódást, egyes fajok s kiválólag a fehérek nagyon rugtak, s tisztulás után napról napra kevesebbedtek tőkeinken a fűrtök s a szeptember hói ködökkel megkezdődött a rohadás (egy köd többet árt e tekintetben mint a heves eső), a szem rohadtan folyt le a fűrtökről, sok helyen a fűrtök is lehullottak.

Vidékünk fajai közül legkevésbé volt kitéve a vesznek az ugy nevezett tihanyi fekete, s a bőtermő kék kadarka. A budai mézes, — mely faj tőkei fűrtökkel voltak megrakva, — szeptember 25-kére csaknem minden terményét elvesztette. Mintha csak el-söpörték volna fűrtökről a szemeket. — Ez a faj korán érő, a bajort megelőzőleg — már augusztus elején — érett. Augusztus végén lehetett volna szüretelni. E fajjal oly időjárás mellett — minő volt a jelen évi — nem is lehet bevárni az általános szüretet.

Épen azért a szüreti határidőnek hatósági kitűzésekor ily nemű fajokra — főleg ott, hol egész vágok vannak ily fajtái berakva — meg lehet engedni kivételesen a korábbi szüretet, hogy a termelőnek azt ne kelljen mondania: fáradoztam, költekem, de a falom folytán oleum et operam perdidit!

Atalában véve szüretünk mennyiségileg rosszabb a közepszerűnél. A tavali termésnek egy negyedével sem dicsekedhetünk. Minőségileg azonban kitünő, a czukoranyag kifejtett, szerző nagy, A mennyiségbeni veszteséget pótolja némileg a minőségbeni nyremény. Csak az a baj, hogy kevés (nagy résznel semmi) kerül eladásra, annyival inkább, mert előző évekről sincs borkészlet, a piaczek üresek. Egy hold szőlő a 6—10 akora tehetni az idei bortermést. Nekem 3 hold szőlőmon ternet 16 akó borom. Két hold egészen új — betrágyozott szőlő. Egy hold régi — de erős és ép tőkejű, melyben az 1866-ik évi fagy nem tett semmi kárt. Közepszerű termést eredményező időjárás mellett is kellett volna termeni 90 akónak.

Ujbor akója 8 frt 40—60 kr. Belső Zalában 10 frt, r. l. L. T. J.

— A Szerémségből. Azon aggodalmak, melyek már a mult ősszel a szerémségi szőlős gazdára reá nehezültek, be is teljesedtek rajuk. A szőlő vesztő tavaly nem érett meg s azért nagyon megártott neki a korán beállt fagy, mely mir november első napjában 4, és decemberben sokszor 16 R.° hideget mutatott. A múltó feltünk, az be is teljesedett, mert nem csak a vesszők szenvedtek, hanem még a tőkéeknek is nagy része el fagyott.

A tavasz nagyon kedvezőnek mutatkozott; a szőlő korán hajtott ki, és oly tőkék is éledtek ismét fel a kiválóan kedvező időjárás alatt, melyek egészen elfagyottaknak látszottak. A virágzás már május vége felé mutatkozott és be volt vezetve június első harmadában; fűrt ugyan kevés mutatkozott, de ezen keves igen gyors fejlődésnek indult, mert az időjárás egész június utolsó harmadáig folytonosan kedvező volt; amde ezen tul rendkívüli nagy hőség álván be, mely június 28-tól fogva egész augusztus 5-ig az árnyékban 20—30, a napon 40—42 R.°-nyi hőséget mutatván, szőlőben reményeinket majd nem végepek tőkre tette, mert a déli és déi-nyugoti oldalakon vegkép lesültek a fűrtök. Azon csekélység pedig, mely megmaradt, erő félben volt már augusztus végevel. Most álltak be a szakadatlan esőzések; leginkább a fekete szőlő bogyói felrepedeztek, s mi-

dőn szeptem
esett a gazd
ovatosabbak
16-ig, s ninc
boruk jósága
1868-dik évi

Menny
átlagosan a
bort, és csai
szőlő hajtás
keket, mely
ezekben ism

Az új
meg, de im
ját, jobban
16-ka után
ban uralko
ték, mi csa
fordulni.

Arad
már minde
óta oly silá
olv mostoh
szerint azo
őszkor bef
tatkozott,
rohadtak,
retett, az
szőlők ped
lehetett. I
érg anyu
ért, amenn
leróhatnak
akóját 7—
jával sziv

Az
vette kez
napok jár
mint azt
mas szür
elmaradta
lyessége
egyik fő
damokles
kunk fel
Jó

K, az
méihető,
szőlő na
a sok da

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

A
lentéken
zsaraztu
sem hoz
evtizedb
általáno
a nagy
Vannak
ako bor

A must
jóformá
is akar
az ára,
nem az
gára ta
uj boru
mert u
nincs. I

Pesti terménytőzsde október 10. é.			Zempléni, s felső-magyarhoni vállalatok részvény árfolyama					Vidéki terményárak legutolsó vásár											
Terményárak			C z é g					P l a c z											
			Ala- kult.	Név- sz. ért.	Be- fiz.	Árfolyam													
ftos	v. mázsa																		
Buza	bánati	85	6 65	6 70	1869	200	100	250	300	S. a. Ujhely									
"	"	86	6 75	6 85	1368	100	70	140	150	Ungvár									
"	"	87	—	—	1869	200	112	280	300	Eperjes									
"	"	88	7	7 05	1871	50	25	33	35	Kassa									
Árpa	malátának	—	—	—	1870	200	100	200	—	M. Sziget									
"	" 2-od rangu	72	2 85	3 3	1866	200	200	895	900	Szatmár									
Zab	—	72	—	—	1845	105	105	800	850	Nyiregyháza									
Kukoricza	bánati	84	—	—						Miskolcz									
"	" 2-od rangu	82	—	—						Debreczen									
Bab	—	75	—	—															
Káposzta	repeze	75	6 62	—															
"	bánati	—	—	—															

M E N E T R E N D.

A magyar északkeleti vasut debreczen-bustyaházi; szerencs-ungvári; s.-a. ujhely-legenye-mihályi részvonalán, és a magyar gácsországi vasut legenye-mihályi-mezőlaboruzi vonalán.
Érvényes a csap-királyházi és bátyu-munkácsi vonal megnyitása napjától további rendelkezésig

Szerencsről Bustyaháza felé						Bustyaházától Szerencs felé.						A batyu-munkácsi részvonalon.					
Személy						Személy						Személy					
Vegyes						Vegyes						Vegyes					
vonatszáma						vonatszáma						vonatszáma					
1. 13. 15.						2. 14. 16.						212					
óra p. óra p. óra p.						óra p. óra p. óra p.						óra p. óra p.					
Szerencs (Eb.) ind.						Bustyaháza ind.						Bátyu ind.					
8 55 3 59						10 58 2 45						— — 3 40					
9 20 4 30						11 39 3 32						— — 4 22					
9 51 5 08						12 47 9 43						— — 4 51					
10 18 5 43						1 09 10 11											
10 37 6 02						1 44 10 54											
10 51 6 32						2 21 11 49											
11 16 6 57						3 04 12 23											
11 53 7 41						3 34 12 53											
12 04 7 54						4 15 1 36											
12 56 8 26						4 38 2 —											
1 37 9 07						4 54 2 26											
1 59 9 29						5 24 3 —											
2 38 10 15						5 47 3 23											
3 22 11 11						6 03 3 50											
3 55 11 50						6 24 4 12											
4 28 12 28						6 57 4 47											
5 09 11 36						7 22 5 13											
5 46 12 19						7 45 5 36											

A debreczen-királyházi részvonalon.

Debreczen (Eb.) ind.						Királyháza ind.					
4 13 3 12						4 23 4 35					
4 36 3 43						4 45 5 —					
4 48 3 59						5 14 5 35					
5 04 4 21						5 35 6 —					
5 27 4 50						6 09 7 01					
5 54 5 28						6 28 7 25					
6 24 6 20						6 57 7 59					
6 55 6 54						7 32 8 50					
7 22 7 28						7 56 9 28					
7 48 8 18						8 29 10 16					
8 16 8 53						8 43 10 36					
8 43 9 25						9 01 11 03					
9 05 9 52						9 13 11 17					
9 26 10 17						9 36 11 50					

A s. a. ujhely leg.-mihályi részvonalon.

S. a. Ujhely (Ebédlő) ind.						Csatla- (Homonna) ind.					
11 — 6 42						1 26 10 13					
11 36 7 18						2 34 11 23					
12 11 7 44						4 26 1 31					
1 56 9 48						4 53 2 17					
3 17 11 10						5 29 2 53					

Az unghvár-csapi részvonalon.

Unghvárról Csap felé.						Csapról Unghvár felé.					
Unghvár ind.						Csap ind.					
11 18 2 27						12 46 4 35					
12 05 3 14						1 27 5 16					
12 36 3 45						2 04 5 53					

HIRDETÉSEK.

Ház bérlet.

A 704. szám alatti ház 1873. ápril 24-től bérbé, avagy örök áron is eladó. Értekezhetni ez iránt T. Nyomárkay Paulin asszonyságnál.

MASZAUER GYULA sárospataki cukrászatába egy tanuló minden perczben felvétetik. Értekezhetni az illetővel szóval vagy levél útján.

Előfizet
Egy évre
Félévre
Negyedévr
Előfizetés
valamint n
lemény a
séghez S.
bérmentv.
Kéziratol
nak vissz
Nyilt t
sor 10 kr

N apja
mes feladat
lés helyett
a gyanusít
ütése alól
sem mentt
zónságot
alapján
ról, melye
nének, elő
Es é
ugy hozzá
egyelőre f
sukat, ho
az eredmé
ság elé, n
ségét e ne
vevén álta
jedhető m
minden al
közérzulet
gásnak he
hetetlen is
Ezel
akademia
tán Tol
tanácsos.
gatták S
zinezy
halhatatla
mauzoleu
szükségle
tanácsána
Egy
megbízás
tagja Ta
kódott a
50-es éve
ruda-b
gyában.
Ezen
let termé
hogy az
akar eszk
annak elá
Tud
akademia
a) E
akademia
mint a d
egészen
geket cs
kok el
Amenyib
b) E
jében —
nek, — h
nak ham
biztosítás
adakozás
után ezer
jött tago
értékre e
a tudom
val külön
lalkozás
legelőny
ket tókél
giti az
tott, K
vántt r
En